

### III. KRONIKA

## KONFERENCJI NAUKOWEJ BIBLIOGRAFIA – TEORIA, PRAKTYKA, DYDAKTYKA.

**Warszawa 7-8 listopada 2012 r.**

W dniach 7-8 listopada 2012 r., w siedzibie Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się *II Ogólnopolska Konferencja Naukowa Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka*, w której wzięło udział ponad pięćdziesięciu przedstawiciele placówek badawczych oraz bibliotek. Wśród uczestników znaleźli się pracownicy Biblioteki Narodowej, krajowych ośrodków akademickich, bibliotek naukowych, specjalnych, pedagogicznych oraz publicznych. Komitetowi Naukowemu Konferencji przewodniczyła prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek. Wygłoszono piętnaście referatów, które weszły w skład kilku sesji tematycznych.

Konferencja miała na celu przedstawienie stanu współczesnej bibliografii, jej organizacji, aktualnych standardów i norm bibliograficznych, ale także roli bibliografii narodowej czy możliwości realizacji jej zadań. Dużo miejsca poświęcono również zagadnieniom dotyczącym wpływu nowych technologii na postać bibliografii, sposobów wykorzystania informatycznych narzędzi i sieciowych usług w bibliograficznej praktyce. W wystąpieniach poruszano także problemy dotyczące przyszłości bibliografii, aktualnych metod przetwarzania informacji, tworzenia i organizacji metadanych w katalogach internetowych, bibliograficznych bazach danych itp.

Obrady otworzył dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Dariusz Kuźmina. Po oficjalnym przywitaniu gości, głos zabarała kierownik Zakładu Historii Teorii i Metodyki Bibliografii, prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek, która przybliżyła uczestnikom główne problemy dotyczące współczesnych przemian, jakie dokonują się w bibliografii, teorii, metodyce i rejestracji bibliograficznej. Po tym wprowadzeniu w tematykę Konferencji uczestnicy wysłuchali referatu inauguracyjnego autorstwa wieloletniego pracownika Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej i kierownika Pracowni Bibliografii Poloników Zagranicznych, starszego kustosza, mgr Danuty Bilikiewicz-Blanc pt. *Bibliograficzna baza książek polskich i dotyczących Polski opublikowanych za granicą w latach 1939-1955: na podstawie publikacji Polonica Zagraniczne. Bibliografia za okres od września 1939 do 1955 r.* (t. 1-5). W referacie przybliżono problematykę tworzenia bazy bibliografii poloników polskich, systematycznie uzupełnianego

zbioru dokumentów (za lata 1939-1955), będącego niezastąpionym źródłem dokumentującym dorobek wydawniczy Polaków i piśmiennictwa dotyczącego Polski. Warto dodać, że redagowana pod kierunkiem Danuty Bilikiewicz-Blanc bibliografia obejmuje swym zasięgiem dokumenty w wielu językach i alfabetach (transliteracja z kilkunastu alfabetów). Rejestruje zarówno wydawnictwa zwarte, pojedyncze utwory wchodzące w skład większej całości (jeżeli są one polonikami), odbitki, nadbitki z czasopism i wydawnictw zbiorowych oraz niektóre dokumenty życia społecznego. Jest to dzieło, którego wartości nie da się przecenić. Dodatkowo bibliografia jest uzupełniana przez aktualizowaną na bieżąco bazę komputerową zawierającą ponad 22 300 rekordów i posiadającą 14 indeksów. Następnym prelegentem pierwszej sesji była dr hab. Anna Gruca, pracownik naukowy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. W referacie pt. *Bibliografie historyczne w ocenie czasopism naukowych z zakresu historii* autorka wskazała na problem wykorzystania bibliografii historycznych zamieszczonych w czasopismach naukowych czy raczej analizy tych dokumentów z punktu widzenia ich przydatności dla warsztatu naukowego historyka. Za materiał badawczy posłużyły recenzje zamieszczone w takich czasopismach jak „Kwartalnik Historyczny”, „Przegląd Historyczny”, „Studia Historyczne” i inne.

W drugiej sesji, prowadzonej przez dr hab. Annę Grucę, wygłoszono trzy referaty dotyczące historii bibliografii i bibliografii publikacji historycznych. Jako pierwszy głos zabrał dr Adam Nowak, interesująco przedstawiając punkty zwrotne w rozwoju bibliografii od czasów najdawniejszych do dnia dzisiejszego i tzw. bibliografii 2.0. Następnie dr Artur Znajomski z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przedstawił historię rejestracji bibliograficznej publikacji dotyczących zbrodni katyńskiej (okoliczności jej powstania, kierunki rozwoju, zróżnicowanie pod względem metody opracowania poszczególnych spisów). Podczas kolejnego wystąpienia uczestnicy Konferencji mieli okazję wysłuchać referatu autorstwa dr. Karola Sanojcy i dr hab. Małgorzaty Pawlak (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego) „*Przełamując fale*” – *międzynarodowa polsko-czesko-niemiecka Bibliografia Historii Śląska. Dwadzieścia lat doświadczeń w tworzeniu wspólnego wydawnictwa i warsztatu informacyjnego*). Prelegenci przedstawili pozytywny przykład międzynarodowej współpracy odnoszącej się do długiej tradycji śląskiej informacji naukowej, której efektem jest realizacja projektu odwołującego się z jednej strony do powstającej od lat 30. XX w. bibliografii niemieckiej, z drugiej natomiast wydawnictwa przygotowanego po 1945 r. przez wrocławskich historyków. Pokazano obraz dwudziestoletniej współpracy, zwracając szczególną uwagę na rozwiązania praktycznych problemów, które pojawiły się w tym czasie (uzgodnienie wspólnego zasobu słów kluczowych, wymiana danych czy wypracowanie wewnętrznej struktury wydawnictwa).

Druga część obrad pierwszego dnia Konferencji została poprowadzona przez dr. Jarosława Packa, kierownika Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej. Obszar tematyczny wystąpień obejmował referaty dotyczące bibliografii specjalnej retrospektywnej (doboru, selekcji materiałów czy dostępu do zasobów bibliograficznych w środowisku cyfrowym), norm bibliograficznych i ich wykorzystania w literaturze bibliotekoznawczej w latach 2000-2011, ale także problemy z zakresu edukacji młodych użytkowników (tzw. pokolenia

Google) w efektywnym wykorzystaniu systemów informacyjno-wyszukiwawczych. Zagadnienie to zostało ciekawie zaprezentowane przez dr Małgorzatę Jaskowską (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego), która, na bazie swoich własnych dydaktycznych doświadczeń w prowadzeniu zajęć z przedmiotu „Źródła informacji”, omówiła główne trudności w przełamywaniu barier w wykorzystywaniu przez studentów systemów bibliograficznych. Jednym z najciekawszych w tym dniu wystąpień był referat dr. Adama Jachimczyka (Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach), który zwrócił uwagę na problemy w opracowywaniu, rozwijaniu katalogów internetowych (ich typologii, kryteriów selekcji dokumentów, tworzenia metadanych, sposobu organizacji zawartości katalogów).

Drugi dzień Konferencji przyniósł kilka kolejnych interesujących wystąpień. Obrady prowadziła pani mgr Wanda Klenczon, wieloletni pracownik i kierownik Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej. Jako pierwszy referat wygłosił

nim wystąpieniu dr Grzegorz Gmiterek (Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW) omówił problem długoterminowej ochrony zasobów cyfrowych w kontekście funkcjonowania bibliotek jako instytucji archiwizujących i udostępniających tradycyjne i cyfrowe dokumenty. Biblioteki, zwłaszcza te centralne, są zobligowane do konsekwentnych działań na rzecz archiwizacji elektronicznych zasobów i ich metadanych. W referacie podjęto próbę analizy zjawiska długoterminowej archiwizacji bibliotecznych zasobów cyfrowych z wykorzystaniem nieznanego szerzej w polskim środowisku, profesjonalnego oprogramowania Rosetta firmy Ex Libris.

W dyskusji kończącej obrady Konferencji wskazywano na konieczność dalszego tworzenia tradycyjnych bibliografii i efektywnej organizacji informacji bibliograficznych w środowisku cyfrowym. Uczestnicy Konferencji odnieśli się również do aktualnej sytuacji polskiej normalizacji bibliograficznej. Podsumowania obrad dokonała prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek. Dziękując za ciekawe referaty i głosy w dyskusji, zaprosiła wszystkich uczestników Konferencji na następną, już trzecią jej odsłonę, która odbędzie się w 2014 r.

*Grzegorz Gmiterek*  
Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych  
Uniwersytet Warszawski